

In dit nummer

EDITORIAAL

Woorden van besef / 2

FILM

Bezette stad / 3

LVV LOKAAL

Björn Prasse / 4

ANALYSE

Het scharnierjaar 2024 / 6

BOEK VAN DE MAAND

Vlaams en sociaal / 9

SAMENLEVING

Kiesquota voor vrouwen / 10

OPINIE

Het blauwe dilemma / 12

Weg met de quota?

Zijn kiesquota voor vrouwen nog van deze tijd? Die vraag werpt Lotte De Backer van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) ons voor de voeten in een vrije tribune. De partijen zijn drukdoende met het samenstellen van hun kieslijsten. Ze krijgen daarbij geen vrij spel. Zo dienen de kandidatenlijsten 'geslacht paritair' te worden samengesteld; de kandidaten van de eerste twee plaatsen moeten van een verschillend geslacht zijn.

De wettenmakers lieten in de tijd evenwel verstaan dat deze beschermingsmaatregelen voor vrouwen uit de wet moesten gehaald worden, van zodra het doel werd bereikt. Quota zijn immers in strijd met het gelijkheidsbeginsel. Blijkt nu dat dit doel is bereikt...

[Lees meer blz. 10 en 11. >>](#)

LVV lokaal

Björn Prasse

(burgemeester van Blankenberge)

In onze rubriek 'LVV lokaal' is deze maand niemand minder dan de Blankenbergse burgemeester Björn Prasse te gast. LVV-voorzitter Maarten De Bousser en bestuurslid Lotte Van der Stockt zochten Prasse op voor een gesprek over de lokale politiek en de toekomst van het Vlaams liberalisme.

[Lees meer blz. 4 en 5. >>](#)

“

De bezorgdheid over de ontmanteling van onze democratie groeit.

”

voorwoord door Bert Cornelis

Woorden van besef

Tijdens de traditionele nieuwjaarsrecepties hebben de partijen hun voornemens voor de komende verkiezingen bekendgemaakt. Met het nodige opportunisme om zoveel mogelijk kiezers op 9 juni in hun netten te vangen. Niet zelden met een zweem van arrogantie. Zo presteerde een Vlaamse partijleider het om zich kandidaat te stellen als federaal premier van een ‘zakenkabinet’, lees een regering met ministers die zich niet eens aan de kiezer hebben gepresenteerd, maar omwille van hun expertise werden uitgekozen. Dat er op 9 juni moet gestemd worden, is men bij die partij even vergeten.

Overigens is de man in kwestie, die nu plots zo graag in het pluche van de Wetstraat 16 wil plaatsnemen, als Vlaams-nationalist daarvoor niet echt geloofwaardig. Hij wil de staat België immers omfloerst met zijn zakenkabinet uitkleden, desnoods de Belgische Grondwet wijzigen en het land in gruzels laten vallen. “Un parfum d’un coup d’état” is niet ver weg. De zittende Belgische premier kon er niet mee lachen: “Gaat hij dan eerst het land splitsen en dan premier worden? Of premier worden om dan het land te splitsen?”

“Wij of de chaos”

Op zo’n recepties mag er op de borst worden geklopt. “Wij of de chaos!” De framing is bekend. Als ge wilt dat de economie blijft draaien moet ge voor de liberalen kiezen. Als ge wilt dat de “poenpakkende te weinig belastingen betalende bedrijven” worden aangepakt, stemt ge best op PVDA. Wie van die vermaledijde Waalse PS af wil, kan bij N-VA terecht. En de CD&V? “Wij worden de verrassing van de verkiezingen, want wij

kennen Vlaanderen het best!” Maar, “er is maar één partij die het extreem-rechts kan stoppen. En dat is Vooruit!” Wie nog iets inzit met onze planeet, kan niet rond Groen! En wilt ge de hele boel opblazen, dan is er nog altijd het Vlaams Belang...

Het is gemakkelijk om aan de zijlijn de spelers uit te schelden. Toch is een kritische ingesteldheid van media, schrijvers en columnisten, analisten en het ‘vrije woord’ van alle burgers over het toenemende populisme en extremisme, en de politieke zelfbediening en misleiding, onontbeerlijk. Het vrije woord is de belangrijkste pijler van onze democratie, voor het behoud van die democratie.

Zon en pasta

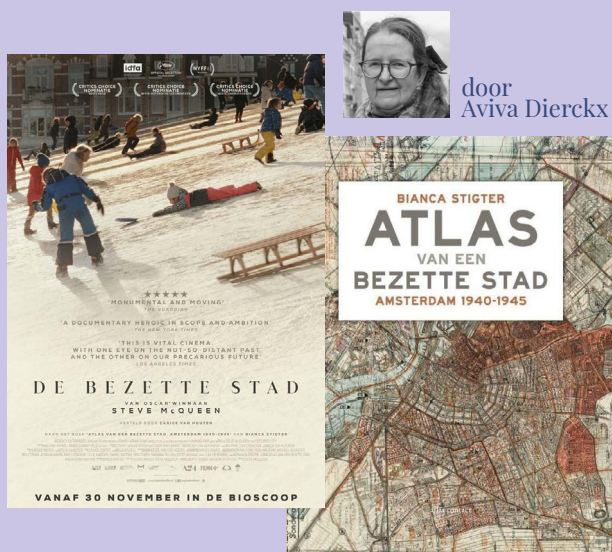
En laat het daar nu precies fout gaan. Zo leerde ons het essay van de Nederlandse schrijver Ilja Leonard Pfeijffer (De Morgen 6/1/2024) dat de bezorgdheid over de ontmanteling van onze democratie groeit. Pfeijffer woont al een jaar in het Italiaanse Genua. Italië wordt door de nationalistische en conservatieve Giorgia Meloni bestuurd. Pfeijffer omschrijft haar als een “neofascistische premier”. Maar wat hem het meest verontrust is dat hij daar in de gewone omgang niets van merkt. Wel stipt Pfeijffer aan dat migranten en holebi’s door de regering van Meloni gevisieerd worden en dat politieke tegenstrevers en media monddood worden gemaakt. Kritische journalisten worden ontslagen. Een grondwetswijziging moet meer macht geven aan de regering, en minder aan het parlement. Maar dit alles is geen onderwerp van gesprek aan Italiaanse togen of op de tribunes van het voetbal. De zon schijnt en de pasta is heerlijk, maar als een sluimerend

gif worden de democratische vrijheden intussen stiekem door de Mussolini-dweppers aangetast.

Pfeijffer komt na deze vaststelling logischerwijze uit bij de jaren dertig. Wij dachten misschien dat dit de jaren van angst waren voor wat er in 1940 zou komen: de tweede grote oorlog van de eeuw. Niets is minder waar, schrijft Pfeijffer. “Ik was er altijd van uitgegaan dat zij zich bevend schrap zetten tegen de onvermijdbare ramp die in de maak was, maar nu besef ik dat ook toen de zon scheen en dat de carbonara in die dagen misschien nog wel romiger was dan nu. Ik begrijp tot mijn schrik en verontrusting nu hoe eenvoudig het is om in slaap te worden gesust door de traagheid aller dingen en om slaapwandelen naar een dictatuur geleid te worden.”

Tegen onverschilligheid

Hij ziet deze tendensen niet alleen in Italië. Ook in Hongarije, Zweden en Finland, in Slowakije en in Nederland zijn extreemrechtse populistten aan het roer gekomen. In juni zijn er weer verkiezingen en in november hangt een mogelijke herverkiezing van Trump in de VS boven ons hoofd. Pfeijffer zal zichzelf dwingen tot betrokkenheid en in 2024 de onverschilligheid met woorden overstijgen. “Als het mijn lezers en mij gezamenlijk zou lukken om via woorden een begin van besef te kunnen kweken en daarmee een einde te maken aan de onverschilligheid, is er al veel gewonnen”, zo schrijft hij. En hopelijk wordt 2024 niet een doemjaar, of zoals de auteur besluit: “het jaar dat een begin brengt van een angstaanjagende winter die wij slechts kennen uit de oude overlevering”.

Spoorzoeken in de “Bezette Stad”

Ik zag een beklijvende preview van een film die het oorlogsverleden van een stad – Amsterdam - in 'kaart' brengt. “De Bezette Stad” is een document, een monument van een film. En anno 2024 méér nodig dan ooit.

Er zijn steden waar je wandelt en oude pijnpunten ziet en voelt. Voor mij is bijvoorbeeld Berlijn één open wonde. Andere steden roepen dat ‘unheimliche’ soms subtieler op. Dan heb je steden die dat verleden proberen te kristalliseren in één bepaalde plek. Zoals Amsterdam deed met het Achterhuis op de Prinsengracht, wereldberoemd als het Anne Frank Huis.

Zoekende voeten

Kon erger, want in sommige steden zijn het verder betekenisloze kunstwerken of monumenten die soms niet eens op de relevante plaatsen staan.

Maar toch. Wie nog ‘iets heeft’ met het oorlogsverleden, bevindt zich vaak toch met zoekende voeten in onze Europese steden. Waar zaten de Duitse administraties, waar begon een razzia, in welke kerken riepen ze op om naar het Oostfront te trekken, waar drukte het verzet pamfletten?

In de tijden waarin we nu leven, lijken zulke vragen zelfs méér naar boven te komen dan ooit. De getuigen van toen zijn er al haast niet meer, de gebouwen of plekken zijn misschien niet gemarkeerd... maar de storytellers kunnen ons helpen om evocaties te maken die aan nieuwe generaties een link aanbieden tussen de vrije stad waarin zij nu flaneren, en de bezette stad uit de jaren 40-45.

Van boek naar film

Zij (Bianca Stigter) is een Nederlandse jour-

naliste en schrijfster, hij (Steve McQueen) is haar partner en filmmaker. Hij won in 2013 een Oscar voor “12 Years a Slave”. Zij maakte enkele jaren geleden een boek dat Amsterdam als bezette stad letterlijk ‘in kaart’ brengt. Hij wou eigenlijk een film maken waar beelden van het huidige Amsterdam gejuxtaposeerd worden op die uit de jaren ‘40-45. Maar toen bedacht hij dat de beelden uit het verleden misschien helemaal niet nodig waren als je maar de verhalen uit het verleden hebt. En die waren er, in haar boek.

Drie jaar heeft hij gefilmd, ook tijdens de pandemie, en 36 uur film nu teruggebracht tot een beeldenstroom van vier en een half uur.

De hele film is precies dat: je kijkt naar beelden van het Amsterdam van nu, maar je hoort wat er op die plek tijdens de oorlogsjaren aan de gang was. Soms is dat een tenenkruisend contrast, soms vallen beelden en verhaal nog enigszins samen. Meestal is het echter de griezelige gewoonte van de beelden, het ‘decor dat er nog staat’, het ‘daar fietsen we iedere dag voorbij’, het ‘daar is nu een winkelketen’ die het zo aangrijpend maakt te horen hoe precies die plek in de jaren ‘40 onwezenlijk andere connotaties had. En vooral: dat niemand zich dat meer herinnert. Tot deze film en dit boek er kwamen.

Verwacht dus géén archiefbeelden. Alles wat je ziet is in het hier en nu. Alles wat je hoort gaat over de oude wonden. Die tegenstelling is best een flinke oefening voor je hersenhelften! We zijn doorsnee genomen luie consumenten en verwachten dat beeld en tekst

samen vallen. Dat is hier niet het geval: het is DIY (Do-It-Yourself), je moet hierdoor een actieve kijker worden, zelf verbanden leggen (of niet).

Geen verveling

Je zou nu kunnen denken dat dit saai is. Niets is minder waar. De meer dan vier uur durende film verveelde geen ogenblik en leek zelfs voorbij te vliegen. De zoete voice-over van actrice Carice Van Houten gebruikt de gruwelijke woorden uit het verleden. Het samenvallen of net het contrast tussen beeld en tekst zorgen niet alleen voor kippenvel, maar soms ook voor een glimlach, over de waanzin van het vergeten, over hoe het zorgeloze leven zich teruggevochten heeft op het grauwe verleden.

Dramatisch effect is zeker aanwezig, als je bijvoorbeeld beelden ziet van iemand die vandaag, in een heel gewoon huis, een luik optilt, de trap afdaalt, iets uit die kelder haalt, weer naar boven komt. Terwijl hoor je vertellen hoe een onderduiker zich in de engte van dat luik moest verstoppen. Licht uit, luik weer toe geklapt. Je hebt niets gezien en toch alles.

Een ‘postmodern spookverhaal’, schreef de internationale pers, en ‘pointillistische cinema’. Het is vooral geen klassieke geschiedenisles, maar een bewegend schilderij dat je waarschuwt voor vergeten.

Film: ‘De Bezette Stad’ – regisseur Steve McQueen – duur: 4 uur.

Boek: Bianca Stigter, Atlas van een Bezette Stad, Amsterdam, Uitg. Atlas Contact, 2019, 560 blz., 69,99 euro.

“ **Björn Prasse** (burgemeester Blankenberge):

Weg van de waan van de dag ”

door Lotte Van der Stockt
en Maarten De Bousser

In de zomer van 2021 hadden ze in Blankenberge een politieke primeur te pakken. Voor het eerst werd in Vlaanderen het nieuwe gemeentedecreet toegepast waardoor via een constructieve motie van wantrouwen een nieuw bestuur geïnstalleerd kan worden. De coalitie tussen N-VA, CD&V en sp.a liep vast en werd na verschillende maanden van wisselmeerderheden waarbij Open Vld als grootste partij in de gemeenteraad aan het stuur zat vanuit de oppositie vervangen door een nieuwe meerderheid van Open Vld en Vooruit. Burgemeester Daphne Dumery (N-VA) werd vervangen door Björn Prasse van Open Vld.

In de rubriek 'LVV Lokaal' laten we lokale liberale mandatarissen aan het woord. We zochten Björn Prasse op voor een gesprek over Blankenberge, lokale politiek en de toekomst van het Vlaams liberalisme.

Volksbelang: Bedankt om ons te ontvangen in het mooie Blankenberge. Je werd hier in 2021 burgemeester, hoe lopen de zaken?

Björn Prasse: “Zeer goed! Ik denk toch te mogen zeggen dat na de chaos onder de vorige meerderheid de rust intussen terug is weergekeerd. De leider van de vorige coalitie importeerde de ziektes van de Wetstraat. Men zat elkaar constant in de haren, en het

“ **We moeten wat meer VVD zijn. Ik mis scherpte in de partijlijn.** ”

beleid werd naar de achtergrond gedreven. Het politieke spel domineerde alles. Dat hebben we sinds 2021 kunnen herstellen. We werken zeer goed samen met onze coalitiepartner, en de focus ligt 100% op het beleid. Het zat van meet af aan goed. We hebben een evenwichtig schepencollege met, ook al is Open Vld hier groter, elk de helft van de schepenen. Dat wederzijds respect maakt het makkelijk om concreet beleid te voeren, weg van de waan van de dag. Daar draait het op lokaal niveau toch om.”

Blankenbergs burgemeester Björn Prasse: “Je kan het verschil maken met argumenten als je tegen de stroom wil ingaan.”

Is dat concrete beleid wat je zo aantrekt tot het lokale niveau?

“Ja toch wel, je ziet de concrete resultaten van het beleid. Op hogere echelons is het

toch vaak abstracter, en duurt het zeer lang alvorens het resultaat zichtbaar wordt, als het al niet door een volgende regering wordt teruggedraaid. Ondanks mijn 43 jaar ben ik ondertussen al 24 jaar politiek actief, en ik heb ook Vlaams en Federaal enkele jaren meegeëerd. Nu ik lokaal eindelijk het voortouw mocht nemen, heb ik het me nog geen seconde beklagd.”

Hoe ben je destijds bij Open Vld terechtgekomen?

“Mijn interesse in het liberalisme is eigenlijk heel organisch tot stand gekomen. Vrienden en kennissen waren in Blankenberge al actief in de liberale beweging en van het een kwam het ander. Het werd concreter toen ik in het middelbaar een essay over het liberalisme schreef. Kort erna werd ik penningmeester en daarna voorzitter van de lokale Jong Vld-afdeling. Wij organiseerden bijv. ook de kerstboomverbrandingen in de stad. We reden toen rond met de jeep van mijn vader en enkele andere vrijwilligers om overal kerstbomen te gaan ophalen. Die kerstboomverbrandingen brachten altijd een massa volk op de been, zo werd ik natuurlijk ook bekender in Blankenberge, ik was ook strandredder, ben ook speelpleinmoniteur geweest. Eind 2019 vroeg toenmalig burgemeester Ludo Monset aan mijn ouders of ik op de lijst wilde staan, ik was toen 19. Mijn ouders hebben geantwoord dat hij het vooral aan mij moest vragen (lacht). Na een mooie campagne met enkele Jong Vld-kameraden raakte ik meteen verkozen. Sindsdien zit ik onafgebroken in de gemeenteraad. Eerst als gemeenteraadslid, daarna als voorzitter van de sociale huisvestingsmaatschappij, vervolgens als schepen. Dan ook als OCMW voorzitter en nu als burgemeester. Tegelijkertijd was ik nationaal actief bij de jongeren, ik zat in het bestuur van Jong Vld toen o.a Edward Roossens en Philippe De Backer voorzitter waren. Met die

vriendengroep van vroeger spreken we nog regelmatig af, ook bijvoorbeeld met Jasper Pillen, een heel goeie vriend van mij, heel gedreven en bekwaam. Hij komt soms naar Blankenberge en dan drinken we een pint samen. Tegen 's avonds laat kent hij zo ook iedereen in onze stad (lacht)."

“**We willen weg van de tegenstellingen, weg van de partijpolitiek en de ‘kleurtjes’.**”

Hoe pakken jullie de verkiezingen volgend jaar aan? Niet onder de naam Open Vld dachten we?

“Nee inderdaad, maar dat staat los van de recente strubbelingen in de partij. We startten deze oefening al eind 2021. Kort nadat we de meerderheid vervoegden staken we de koppen bij elkaar om met de lokale afdeling een langetermijnvisie te bepalen. Doel was om een breuk te maken met het lokaal gekrakeel, en te tonen waar we als team voor staan. Het blijft een liberaal project voor Blankenberge, maar op lokale leest geschoeid. We willen weg van de tegenstellingen, weg van de partijpolitiek en de ‘kleurtjes’, maar zetten de liefde voor onze stad, onze samenwerking als team en onze concrete realisaties en plannen in de verf. Ik voelde van meet af aan dat het project door de burgers van Blankenberge geapprecieerd werd. Kijk bijvoorbeeld naar het ledenaantal van onze afdeling: we gingen in twee jaar tijd van zo’n 300 terug naar 500 leden, en dat in een tijd waarin mensen minder geneigd zijn om lid van een vereniging of politieke partij te worden. Als het plan voor de stad duidelijk is, en het team centraal staat, dan is de burger nog steeds bereid zich te engageren. Blankenberge is een blauwe stad, en we gaan er alles aan doen om dat zo te houden.”

Merk je ook in Blankenberge een breuk tussen de Dorpsstraat en de Wetstraat?

“Zeker en vast. De afstand tussen Brussel en de lokale realiteit is vaak te groot geworden. Hierdoor keren mensen zich af van de politiek. De burger heeft het gevoel dat ‘Brussel’ hen niet meer begrijpt en vertegenwoordigt. De media spelen hier een zeer belangrijke

rol. Ook zij focussen zich quasi uitsluitend op de tegenstellingen. Die zijn er uiteraard, maar door deze enge, op sensatie beluste aanpak lijkt het alsof men in het parlement uitsluitend ruzie maakt. En dit terwijl het georganiseerde meningsverschil toch de kern van onze democratie is. Maar de inhoud van deze debatten komt steeds minder aan bod. Alleen het politieke spel en haar acteurs krijgen nog aandacht.”

LVV-voorzitter Maarten De Bousser en de Blankenbergse burgemeester Björn Prasse op een winderig strand van Blankenberge...

Lokaal is dat natuurlijk veel minder?

“Uiteraard zijn er ook goede discussies in het schepencollege -dat hoort ook zo- maar inhoudelijke discussies tussen coalitiepartners zie ik niet als tegenstellingen, dat moet vermeden worden natuurlijk. Integendeel, deze discussies maken beslissingen vaak beter, want je overlegt, debatteert en leert van elkaar. We proberen ook altijd zeer constructief te communiceren en volgen problemen van mensen op als ze ons aanspreken. Ik probeer als burgemeester ook zo aanspreekbaar mogelijk te zijn. Ik heb geen vast spreekuur, maar iedereen is altijd welkom op het stadhuis. Sinds een jaar maak ik ook wekelijks tijd vrij om huisbezoeken te doen, dat geeft echt enorm veel energie.”

“**Ik ben voorstander van kleinere kieskringen om de afstand tussen de verkozenen en de burger kleiner te maken.**”

Hoe kunnen we volgens jou die afstand tussen de Dorpsstraat en de Wetstraat verkleinen?

“De kiesafstand is te groot geworden. Ik ben wel voorstander van kleinere kieskringen om de afstand tussen de verkozenen en de burger kleiner te maken. Je kan gewoon veel efficiënter besturen, dichterbij de burger, en dat vertaalt zich dan in concreet beleid. Daarnaast vind ik ook dat er te veel een soort ‘gezapigheid’ in de partij of in de politiek is gekropen. Iedereen beseft wel ergens dat het alle hens aan dek is, maar om er iets aan te doen, moeten ze de comfortzone verlaten, en dat is dan weer moeilijker. Terwijl je het verschil kan maken als je, met argumenten, tegen de stroom ingaat. Een klein voorbeeld: in bijna elke gemeente of stad was er tijdens oudejaarsavond een vuurwerkverbod. In Blankenberge gold er ook een vuurwerkverbod in de stad, maar na overleg met verschillende veiligheidsdiensten, dat zijn de mensen met expertise op het terrein, vertelden die mij dat het perfect te verantwoorden viel om vuurwerk toe te laten op het strand. Geen enkele parameter voorspelde meer gevaar dan anders. We hebben dan de laatste dag beslist om het vuurwerk op het strand toe te laten, tot groot jolijt van iedereen. Rationeel vooruit, op basis van feiten en expertise, weg van de betutteling, maar door ook vertrouwen aan de burger te geven, zo kan je het verschil maken.”

We willen je daar heel graag heel veel succes bij wensen. Hartelijk dank, Björn!

Burgemeester Prasse met Volksbelang-redactrice Lotte Van der Stockt.

Het scharnierjaar 2024

door Lawrence Vanhove,
politicus secretaris LVV

Het tumultueuze jaar 2023 met als hoogtepunt de electorale zege van Geert Wilders (PVV) in Nederland, zetten ons als liberalen aan tot reflectie en actie. De verdere opmars van zowel extreem-links als extreem-rechts wijst op een onderliggende onrust, die niet genegeerd mag worden. Het is tijd voor een hernieuwde liberale visie die de uitdagingen van deze tijd aangaat zonder onze kernwaarden te verloochenen. Met deze tekst wil ik verkennen hoe we ons met zijn allen beter kunnen wapenen tegen de extremen.

De verkiezingsuitslag in Nederland brengt het probleem van het populisme plots dichterbij dan ooit. Hoewel al sinds 2019 duidelijk is dat extreem-links en extreem-rechts wel eens een opmars zouden kunnen maken dit jaar, maakt wat er binnen ons taalgebied plaatsvond, wel heel tastbaar.

Lessen uit 'Wilders Milders'

Het is zonneklaar dat Dilan Yesilgöz (VVD-lijsttrekker) door een coalitie met Wilders (PVV) niet uit te sluiten, het plots een haalbaar verhaal werd dat PVV ging deelnemen aan de macht. Fouten die hier in Vlaanderen door onder meer Jan Jambon en Zuhair Demir herhaald worden. Als men zo verdergaat denkt de kiezer 'het kan', en dan zal men voor het origineel stemmen; niet de kopie die mogelijk nadien weer een centrumregering moet vormen. Onderzoek van de UA en de ULB gepubliceerd bij Cevipol ondersteunt eenzelfde analyse voor België: wanneer rechts open staat voor een samenwerking met extreem-rechts, wint die laatste er electoraal bij. Dat de media bij de zeer radicale Wilders die enkele concessies doet in

debatten hun sportverslaggeving dan is om met de term 'Wilders Milders' te komen heeft ook niet geholpen. Wilders werd opgevoerd als fervente kattenliefhebber die figuurlijk zijn wilde haren verloren is. Er veranderde in realiteit geen letter in zijn partijprogramma, waarnaar tegenstanders dan nog eens vergaten te blijven verwijzen. Klinkt bekend in de oren, niet? Ook hier zien we een parallel met het verhaal dat VB maar afscheid moet nemen van 'een paar ranzige figuren' en dat 'die Van Grieken een propere jongen' zou zijn.

De uitspraak "Samen een meerderheid", is meer dan Franckens stiekeme wensdroom.

Logisch liberalisme

Hoe gaan we hier als liberalen nu mee om? Een observatie van de Groene Amsterdammer is immers dat de VVD de minst ideologische partij geworden was van het politieke spectrum. Met het 'logisch liberalisme' van Klaas Dijkhoff als ideologisch handvest van de VVD - spoiler alert: er is bitter weinig ideologische fond te vinden in dat essay - nam

De verkiezingsuitslag in Nederland brengt het probleem van het populisme plots dichterbij dan ooit.

men sinds 2019 enige afstand van de liberale principes en koos men voluit voor de managementpolitiek van Rutte III en IV. Het systeem managen wanneer problemen zich stellen. Daartegenover positioneerde bijvoorbeeld Pieter Omtzigt zich met zijn Nieuw Sociaal Contract als iemand die een noodzakelijk onderhoud aan het staatsbestel wilde plegen: "tijd voor herstel" was zijn boodschap. Het compromis moet ontstaan vanuit duidelijke principes, niet vanuit het status-quo. Zoals politiek secretaris van het LVV Pieter Coene in zijn tekst in Het Volksbelang van oktober 2023 schreef: "we moeten tegelijkertijd extreem radicaal en extreem pragmatisch zijn. Er is nood aan een groter overkoepelend verhaal, een België 2040 waarnaar we streven. Laten we dat als liberalen brengen."

Bring back boring politics

Vanuit dat grotere verhaal, werken we het compromis uit, met dossierkennis en degelijke bestuurskracht. We hebben als liberalen USP's die we in brede zin kunnen categoriseren als het ethische en het economische,

daar moeten we het debat over voeren: in de domeinen waar we sterk staan. Een goede visie ontwikkelen over bijvoorbeeld het institutionele of veiligheid is uiterst noodzakelijk, maar we zijn geen 'eigenaar' van die thema's. We moeten offensief zijn daar waar we van nature sterk in zijn. In Nederland viel de laatste regering Rutte over migratie. Dat kan ook voor libera-

len een thema zijn, maar trek het debat dan naar onze core business: hoe maken we van asiel- en migratie een economische win-win. 'The best social program is a job', dat is taal waarmee we als liberalen assertief moeten op ageren. Die visies zijn al uitgewerkt in recente liberale congressen, ze liggen klaar op 't schap. VVD maakte een gelijkaardige fout als de N-VA bij ons in 2019 door "eens lekker rechts te gaan" met een VB/PVV-light programma. Daar kapitaliseerden zij niet op, en dat zou ons ook niet lukken. De liberale partij moet dus een realistisch alternatief aanbieden waarbij we met emancipatie en integratie via werken een 'andere' en eigen oplossing brengen.

Wilders won de verkiezing ook met een verhaal van schaarste: asielzoekers en migranten werden hier ten onrechte het zwarte schaap, uitgaven voor hen zouden aan de oorzaak liggen van de gepercipieerde achteruitgang van de 'normale' Nederlander. Het klopt natuurlijk dat er een debat over schaarste van publieke middelen moet komen. Laten we dat benoemen: liberalen weten bij uitstek hoe je omgaat met schaarste, daarvoor dient de markt. Liberalen weten dat je verantwoor-

Het liberale succesverhaal in dit land de laatste decennia weerspiegelt zich vooral op het vlak van de ethische verwezenlijkingen.

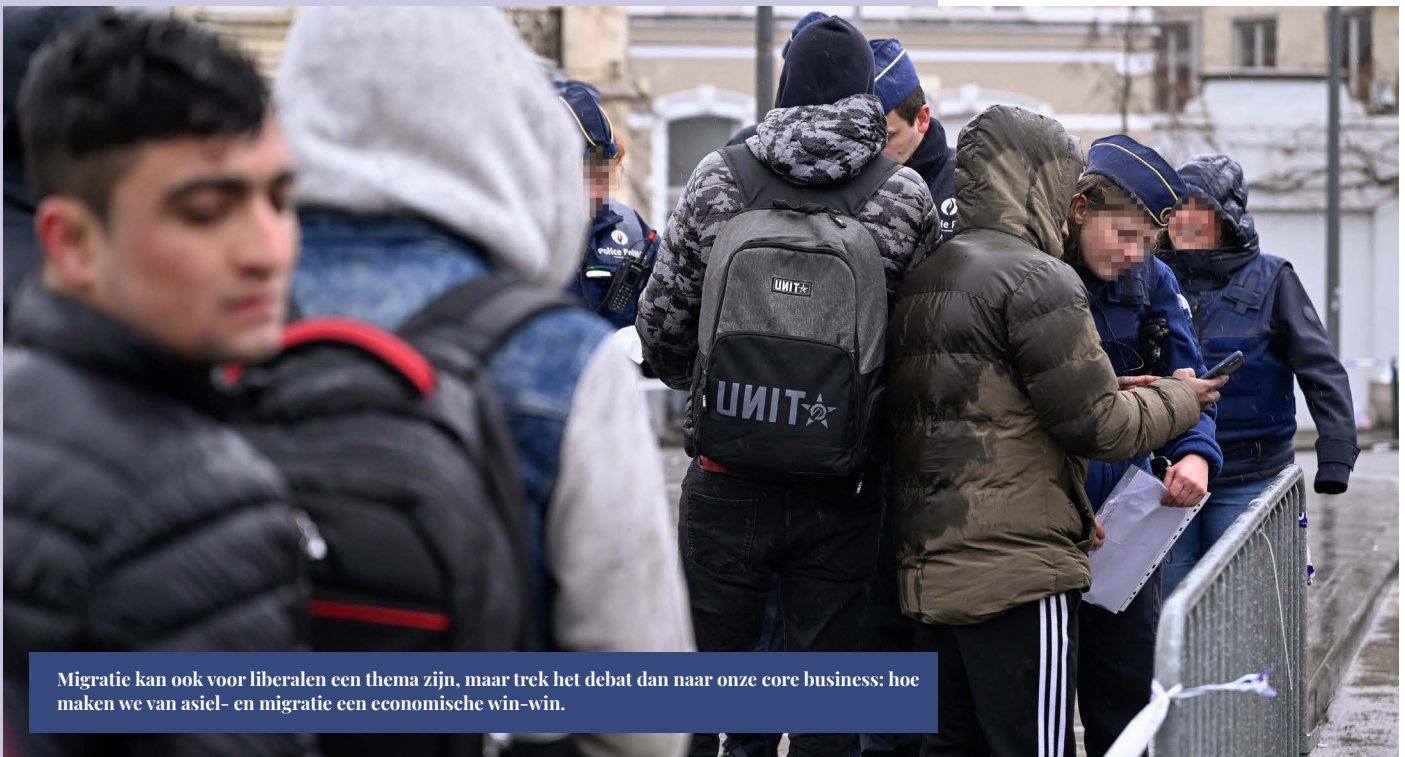
delijk om moet gaan met publieke middelen. Ook dat is nog steeds een deel van onze identiteit, en brengt ons bij een kerntaken-debat. Besparingen hoeven dus geen hardvochtig thema te zijn, maar net een manier om die staat terug performant te maken waar ze een rol van belang kan spelen.

De valse keuze tussen ethisch of economisch liberalisme

Een andere valkuil zou zijn om uit het vermeende conservatieve reveil terug te plooiën op een puur economisch liberalisme. Die consensus moet trouwens gerelativeerd worden, in recent onderzoek blijkt bijvoorbeeld een steeds grotere aanvaarding van holebi's én migranten, en grotere tolerantie van holebi's bij migranten.

De Elchardus-analyse ligt zo aan diggelen. Meegaan in een valse dichotomie tussen stedelijk-progressief en landelijk liberalisme, waarover ik al eerder schreef, zou eveneens een blunder zijn. Maar meer nog, het zou een toegift zijn aan de tegenstanders van de verworven ethische vrijheden en het zelfbeschikkingsrecht. Onze ethische waarden en sociaaleconomische visies zijn immers twee zijden van dezelfde munt.

Het liberale succesverhaal in dit land de laatste decennia weerspiegelt zich vooral op het vlak van de ethische verwezenlijkingen. Spreek vandaag met een 18-jarige, die verwezenlijkingen zijn een gegeven, het katholieke Vlaanderen een relict dat men alleen nog kent uit één paragraaf in de les geschiedenis of van de veelal leegstaande

Migratie kan ook voor liberalen een thema zijn, maar trek het debat dan naar onze core business: hoe maken we van asiel- en migratie een economische win-win.

kerkgebouwen die men ten lande gadeslaat. Het feit dat deze verwezenlijkingen als een gegeven worden gezien, zorgt er ook voor dat men te weinig waakzaam is voor de preciaire basis voor zulke vrijheden. We kijken met afschuw naar Oost-Europa en de Verenigde Staten, waar deze evidenties met één pennentrek verdwenen, maar beseffen onvoldoende de brede gedragenheid binnen de bevolking. Een Vlaams nationalistische politieke meerderheid dit jaar kan uliem ook paal en perk stellen aan bepaalde vrijheden. Als liberalen gaan we dus meer dan ooit de strijd moeten voeren om fundamentele rechten te beschermen voor een mogelijke toekomstige populistische hegemonie. Een verbeterde regeling rond levensbeëindiging, abortus en dergelijke meer moeten we beschermen, al moeten we niet focussen op grondwettelijke verankering van één aspect maar van zelfbeschikkingsrecht as such. Hoewel het economische weefsel van ons land sterk is, staat voor diezelfde 18-jarige de middenklasse-droom onder druk. Een jongere vandaag begint aan zijn studies met het idee dat haar of zijn generatie netto-bijdragers zullen zijn aan het systeem. Tekorten van vandaag beperken mogelijk de democratische speelruimte van morgen, en daar moet men waakzaam voor zijn.

In die context blijven een fundamentele pensioenhervorming en tabula rasa oefening voor onze fiscaliteit, en vooral een écht uitgaven- en kerntakendebat onvermijdelijke liberale strijdpunten. Na enkele jaren van broodnodig crisisbeheer moeten we daar een breekpunt van maken. Liberalen creëren een kader waarin mensen en innovatie optimaal kunnen gedijen en het beste zo kan komen. Een volks liberalisme moet mensen uit alle inkomenspercentielen vergemakkelijken om loon naar werk te krijgen.

Het lijkt aantrekkelijk om te kiezen tussen ethiek en economie, uit vermeende strategische redenen of net omdat het "je nauwer aan het hart ligt" dan het andere. Maar dat is een doodlopende weg. Uiteindelijk zijn het ethische en het economische beiden uitingen van het Lockeaanse individuele zelfbeschikkingsrecht. Het afstoten van bepaalde niet-kerntaken door de staat is geen hardvochtige visie op het leven maar een manier om machtsconcentratie weg te nemen die uliem ook je persoonlijke keuzes in de weg kunnen staan. Minder centrale macht en minder regelgeving vergroten ceteris paribus de eigen autonomie. Meer ruimte voor vrije associatie zorgt voor het kunnen organiseren van levensvormen die het

carcan van het status-quo doorbreken. Maar omgekeerd ook, meer zelfbeschikkingsrecht creëert meer mogelijkheden om anders/meer te interageren en uiteindelijk een betere outcome na te streven, je Lockeaanse recht op vruchten van je arbeid. Minder geconcentreerde macht bij politici zorgt ook voor minder mogelijkheden tot interventie. F.A. Hayek maakte in 'Why I am not a Conservative' duidelijk dat het verschil tussen liberalen en conservatisme is dat liberalen 'not averse to evolution and change' zijn. Wij zien dit nog iets breder dan hem, we willen net een open samenleving met ruimte voor het maatschappelijke middenveld 'omdat' we progressief zijn en ruimte willen maken voor maatschappelijke evolutie. Het ethische en het sociaaleconomische zijn dus onlosmakelijk verbonden aan elkaar. Met het fundamentele verschil dat in een liberale samenleving, de conservatief haar/zijn leven perfect kan leven volgens diens standaarden; zonder dat evenwel op te dringen aan eender wie. Progressief of conservatief, bij een liberaal kerntakendenken heeft iedereen baat. En als iedereen baat heeft bij ons verhaal hebben we weer een relevant 'politiek aanbod' waarmee we het gevecht met de extremen aankunnen.

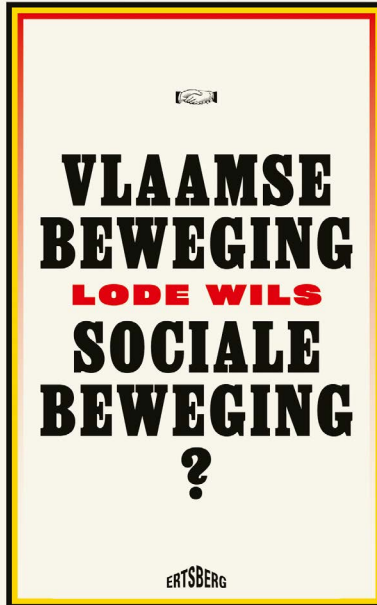
door Bert Cornelis

De scherpzinnige prof

In maart wordt emeritus hoogleraar Hedendaagse Geschiedenis aan de KU Leuven, Lode Wils, 95 jaar. Zijn gezegende leeftijd heeft hem er niet van weerhouden om met een nieuw boek voor de dag te komen. In 'Vlaamse beweging, sociale beweging?' vraagt Wils zich af in welke mate de Vlaamse beweging een massabeweging was, al dan niet gedragen door een meerderheid van Nederlandstaligen in België.

Wils wordt door voor- en tegenstanders (en die heeft hij zijn hele carrière lang in hoge mate gehad) als dé belangrijkste geschiedschrijver van de Vlaamse beweging gezien. Ik denk dat ik geen enkel college van hem aan de KU Leuven heb gemist. Naar de lessen van professor Wils gaan was een feest, een voorrecht om zijn scherpzinnige en uitdagende lessen te mogen bijwonen.

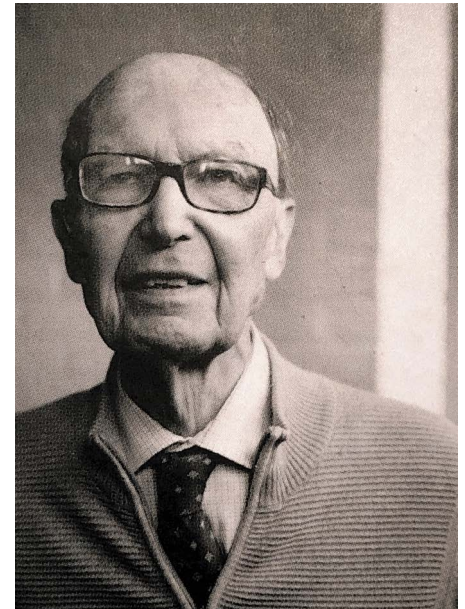
De man heeft een onnavolgbaar palmares aan publicaties op zijn naam staan. Het oudste boekje dat ik van hem voor 1 euro in een antiquariaat kocht, draagt de titel "De oorsprong van de Kristen-Democratie. Het aandeel van de Vlaams-demokratische stroming", uit 1963. Het is het exemplaar dat Wils signeerde ter attentie van een andere grootheid uit het professorenheer der Leuvense historici, Emile Lousse, "uit eerbied en erkentelijkheid" aangeboden. Nadien volgden tal van werken over natievorming, de geschiedenis van de Vlaamse beweging (Daensisme en Activisme), en biografieën van Vlaamse voormannen. Wils kreeg het herhaaldelijk aan de stok met zijn collega's van andere universiteiten (RU Gent en VUB) omdat hij er stellig van overtuigd was dat de Vlaamse beweging haar oorsprong vond in de christendemocratie, en niet in het liberalisme of het socialisme. Vooral het minimaliseren van de vrijzinnigheid in de Vlaamse strijd, stuitte op veel kritiek, en nog steeds.

Laatste boek?

In tal van interviews na het verschijnen van 'Vlaamse beweging, sociale beweging?' gaf hij aan dat dit zijn laatste boek zal worden. Aan Bruzz vertelde hij daarover het volgende: "Het vormt op een manier een samenvatting van wat ik 71 jaar onderzocht heb: wat het verband is tussen de Vlaamse beweging en de sociale bewegingen. Ik grijp hiervoor terug naar de Tsjechische historicus Miroslav Hroch, een jaar of twee jonger dan ik. Zijn centrale stelling luidt dat nationale bewegingen maar succes kunnen hebben als die oog hebben voor alle sociale groepen in de samenleving. Met taal, letterkunde, folklore en geschiedenis alleen lukt het niet om een staat te vormen. Je moet de hele bevolking, met al haar belangen, mee krijgen."

Toen Wils zijn carrière begin jaren zestig als leraar aan het atheneum van Antwerpen begon en hij aan zijn leerlingen vroeg wat de 'Vlaamse beweging' was, kreeg hij te horen

dat het over de "zwarten en de collaborateurs" ging. Het zou eens de moeite lonen om die vraag vandaag opnieuw in de klas te stellen. Wat zal het antwoord zijn? Wellicht ook niet wat Wils toen had verwacht, een ontvoogdingsbeweging die opkwam voor de Nederlandse taal, degelijk Nederlandstalig onderwijs en sociale vooruitgang voor de Vlamingen. Allemaal dingen die jongeren vandaag wellicht evident vinden, maar waarvoor er wel degelijk, niet alleen door christendemocraten, maar ook door liberalen en socialisten, fel is gestreden.

Burgeroorlog?

Hoe ziet Wils de toekomst van België en Vlaanderen dan? In de epiloog van zijn boek houdt hij geen blad voor de mond en durft hij zelfs het woord "burgeroorlog" uit te spreken: "Indien de Franstaligen de scheiding vragen, kunnen de Vlamingen de voorwaarden bepalen voor hun eventuele instemming. Maar als zijzelf de scheiding vragen, zoals nu hun twee grote nationalistische partijen doen, zullen de Franstaligen de grens trekken en bovendien financiële en andere voorwaarden opleggen. Het is zeer onwaarschijnlijk dat een meerderheid van de politiek actieve Brusselse bevolking het gebied zou prijsgeven, anders dan na een nederlaag in een burgeroorlog"...

Lode Wils, Vlaamse beweging, sociale beweging?, Deurne, Ertsberg, 2023, 429 blz., 39,95 euro.

door Lotte De Backer,
Vaste Commissie voor Taaltoezicht

In de aanloop naar de verkiezingen van 9 juni 2024 zijn de politieke partijen volop bezig met het samenstellen van hun kandidatenlijsten. Dit verloopt bij de ene partij al wat vlotter dan bij de andere. De partijen krijgen hierbij weliswaar geen vrij spel. Zo dienen de kandidatenlijsten 'geslacht paritair' te worden samengesteld, met dien verstande dat de kandidaten van de eerste twee plaatsen van een verschillend geslacht moeten zijn.

Deze zogenaamde geslachtsquota zijn in België sinds 2002 van kracht. Hun ontstaan was noodzakelijk doordat een adequate vertegenwoordiging van vrouwen in de federale Kamers niet zonder horten of stoten verliep.

Paradox

Sinds 1831 heeft er in België nooit een grondwettelijke noch wettelijke basis bestaan voor de uitsluiting van vrouwen bij de kandidaatstelling voor de parlementsverkiezingen. Tot 1920 stelde de tijdsgeest echter een feitelijk verbod van kandidaatstelling voor vrouwen in. Dit had als paradoxaal gevolg dat vrouwen wel konden worden verkozen zonder dat zij het stemrecht genoten. Voorbeelden hiervan zijn Marie Spaak-Janson die in december 1921 als eerste vrouwelijke senator, weliswaar gecoöpteerd, de eed aflegde alsmede Lucie Dejardin, een Luikse socialiste, die in 1929 als eerste vrouw rechtstreeks werd verkozen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers. Op grond van de wet van 27 maart 1948, waarmee het algemeen enkelvoudig stemrecht werd uitgebreid ter inclusie van de vrouwen, werd aan deze paradoxale toestand gesleuteld. Dit leidde tot meer dan een verdubbeling van het kiezerskorps, maar spijtig genoeg niet tot een verdubbeling van de vrouwelijke aanwezigheid in het parlementair halfmond.

In 1994 was dit nog steeds geen 10%. Dit nog te lage percentage gold in het Parlement

als koevoet voor een aantal wetgevende initiatieven. Het belangrijkste initiatief vormde de zogenaamde wet Smet-Tobback die de

Zijn kiesquota voor vrouwen nog van deze tijd?

partijen ertoe verplichtte om minimum 1/3de van de plaatsen voor te behouden voor het ondervertegenwoordigd geslacht, wat in de praktijk neerkwam op plaatsen voor vrouwelijke kandidaten.

Pariteit

Een reële doorbraak kwam er echter pas met de 'pariteitswetten' van 2002, met als neusje van de zalm dat de eerste twee kandidaten op de partijlijsten van een verschillend geslacht horen te zijn.

Tijdens de parlementaire voorbereidende werkzaamheden van de wet Smet-Tobback alsmede de pariteitswetten hebben zowel meerderheids- als oppositiefracties op onverkorte wijze te kennen gegeven dat zij zich konden scharen achter het idee, maar dat de geconcipeerde regelgeving uit het rechtsverkeer diende te worden gehaald van zodra het doel werd bereikt. Quota zijn immers in het

algemeen, maar ook op partijlijsten in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

Daarenboven vormen quota een bescherming voor minderheden. Vrouwen maken nochtans 51% uit van de bevolking. Zo'n beschermingsmaatregel was echter noodzakelijk om niet enkel het glazen plafond te doorbreken, maar ook om een algemene mentaliteitswijziging te bewerkstelligen. Indien deze quota evenwel een structureel karakter zouden vertonen, zouden zij op lange termijn juist nefast zijn voor de beoogde mentaliteitswijziging. Of anders geformuleerd, het zou de legitimiteit van vrouwelijke volksvertegenwoordigers kunnen aantasten. Aan de verzuchting van meerderheids- en oppositiefracties werd er tegemoet gekomen door in de toelichting bij de wet het idee te formuleren dat de wet diende te worden opgeheven op het moment dat de vooropgestelde mentaliteitswijziging zou zijn bereikt.

Ruime aanwezigheid

De ruime aanwezigheid van vrouwen in de onderscheiden rechtstreeks verkozen wet-

De vrouwenbeweging heeft jaren geijverd om de vrouw een stem in de politiek te geven. Maar nu blijkt dat quota niet meer nodig zijn omdat het doel is bereikt.

gevende vergaderingen doet anno 2023 de vraag rijzen of zo'n mentaliteitswijziging niet reeds werd behaald?

Deze vraag is des te prangerender daar doorheen mijn analyse 'Juridische geslachtsgelijkheid: nog steeds een politieke koordans?' (verschenen in E. VANDENBOSSCHE, Parlementaire soevereiniteit: een constitutionele utopie?, die Keure, 2023) op onverkorte wijze tot uiting komt dat, met uitzondering van het Waals Parlement, vrouwen evenzeer hun mannetje weten te staan in parlementaire sleutelrollen (parlementsvoorzitter, commissievoorzitter, fractievoorzitter,...).

Momenteel zijn er 62 (41,33%) vrouwelijke volksvertegenwoordigers aanwezig in de Kamer, er zijn 58 (46,80%)

vrouwelijke volksvertegenwoordigers aanwezig in het Vlaams Parlement, 29 (38,70%) vrouwelijke volksvertegenwoordigers in het Waals Parlement, 39 (43,80%) vrouwelijke volksvertegenwoordigers aanwezig in het Parlement van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en er zijn 9 (36%) vrouwelijke volksvertegenwoordigers in het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap. Met betrekking tot die laatste Gemeenschap dient er te worden opgemerkt dat alle volksvertegenwoordigers hun parlementaire opdracht als nevenactiviteit vervullen. Dit duidt erop dat de hoofdfunctie die vrouwen beroepshalve in de Duitstalige Gemeenschap uitoefenen, mogelijks een effect kan hebben op hun kandidaatstelling.

Vrouwelijke voorzitters

De hoogste functie in elke wetgevende vergadering is het voorzitterschap. De Kamer kent vandaag haar eerste vrouwelijke voorzitter. Dit staat in contrast met het Vlaams Parlement, Brusselse Hoofdstedelijke Parle-

ment en het Waalse Parlement. Voor de laatste drie vermelde parlementen staat de teller immers op twee. Enkel het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap heeft tot op heden nog geen vrouwelijke voorzitter gekend.

Benevens het voorzitterschap van de plenaire vergaderingen zijn er nog de voorzitterschappen van de commissies. In de huidige legislatuur worden in de Kamer 18 van de 40 (45%) van de commissies door een vrouw voorgezeten. In het Vlaams Parlement zijn er zeven (28%) commissies die een vrouwelijke voorzitter kennen. Op het vlak van het commissievoorzitterschap in het Waals Parlement zijn er drie (15%) vrouwelijke voorzitters te

Miet Smet

tellen. In het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement zijn er vier (30%) vrouwen die het commissievoorzitterschap op zich nemen.

Paradoxaal genoeg telt het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, dat zoals reeds aangehaald nog nooit een vrouwelijke voorzitter heeft gekend, twee vrouwelijke commissievoorzitters, wat neerkomt op 50% van het totaal aantal commissies.

Op het niveau van de fractievoorzitterschappen kunnen de volgende cijfers worden gerapporteerd: vijf vrouwelijke fractievoorzitters in de Kamer van volksvertegenwoordigers, één vrouwelijke fractievoorzitter binnen het Vlaams Parlement, geen enkele vrouwelijke fractievoorzitter in het Waals Parlement, vijf vrouwelijke fractievoorzitters in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en drie vrouwelijke fractievoorzitters in het Parlement

van de Duitstalige Gemeenschap.

Ook op het vlak van de eigenlijke parlementaire werkzaamheden staan de vrouwelijke parlementairen meer dan hun mannetje. Het onderzoek dat zich weliswaar in dit geval beperkt tot de Kamer van volksvertegenwoordigers toont op een pregnante manier aan dat

Louis Tobback

Het belangrijkste initiatief vormde de zogenaamde wet Smet-Tobback die de partijen ertoe verplichtte om minimum 1/3de van de plaatsen voor te behouden voor vrouwen.

de vrouwen hun aantal duidelijk verzilveren in het aantal door hen gestelde mondelinge vragen (40%). In 2020 namen de vrouwelijke volksvertegenwoordigers zelfs het merendeel van de mondelinge vragen voor hun rekening. Een nog hoger percentage (80%!) is terug te vinden bij de medeondertekening van ingediende wetsvoorstellen, voorstellen van resoluties, voorstellen van reglementswijziging, enz.

Opheffen quotaregeling

Kortom: men kan er niet omheen dat heden ten dage vrouwen een cruciale rol spelen in het parlementaire en het politieke bedrijf. In beide cenakels zijn zij niet meer weg te denken. Het opheffen van de bestaande quotaregeling gaat hieraan geenszins afbreuk doen, indien zowel de lijststem als de kandidaat-opvolgers worden afgeschaft. Deze maatregelen zullen er zeker toe leiden dat de legitimiteit van alle parlementairen, inzonderheid de vrouwelijke, niet langer meer in vraag kan worden gesteld.

Het blauwe dilemma?

door Mark Bienstman,
mbienstman@hotmail.com

Nu de verkiezingen naderen zijn alle politieke partijen druk bezig hun verkiezingsprogramma aan het oprispen en klaar te maken "voor verkoop". Ook voor de liberale partij moet dat gebeuren. Op basis van wat we nu reeds horen en lezen, staat verlaging van de belastingen (alweer) hoog genoteerd. Hoe realistisch is zo'n belofte?

Wat is de context? De laatste jaren kraakt het overheidsapparaat (en hier maken we, voor het gemak, geen onderscheid tussen Federaal, Gemeenschappen, Gewesten, lokale besturen) in al zijn voegen: justitie moet verder (en sneller) worden hervormd - onderwijs blijft maar zakken in kwaliteit; schoolgebouwen staan net niet op instorten - in de sociale sector is het aantal 'niet gedekte' noden alarmerend hoog: kinderopvang; ziekenhuizen; rusthuizen; zorg voor mensen in geestelijke nood; ... overall overtreft de vraag het (minimaal) gewenste aanbod.

Meer middelen voor de overheid

Ons openbaar vervoer, weginfrastructuur, veilige fietspaden, ... schreeuwen om bijkomende middelen. Recente gebeurtenissen (zowel in binnen- als in buitenland) tonen aan dat wij meer moeten investeren in veiligheid (politie, leger, grenscontrole, ...). Kortom, deze (zelfs niet volledige) opsomming geeft aan dat de overheid eerder meer dan minder middelen nodig heeft. Dat wordt dus het 'blauwe dilemma': belastingen (en dus inkomsten voor de overheid) verlagen: goed en wel, maar wat laten we dan vallen langs de kant van de uitgaven, waar de noden zo

groot zijn? Dit lijkt (op het eerste zicht) een bijna onmogelijke spreidstand.

Nochtans is er een derde weg. Vertrekkende vanuit de oprechte (en terechte) bekommernis dat overheidsbeleid moet steunen op het principe van Solidariteit (wij willen geen samenleving waarin de zwaksten aan hun lot worden overgelaten), moeten we - veel meer dan in het verleden - ook het principe van de selectiviteit activeren. Er zijn de laatste decennia nu al meer dan voldoende studies verschenen die telkens kristalhelder aantonen dat in heel wat domeinen van het overheidsoptreden (om maar niet te zeggen in alle domeinen) het Mattheuseffect zwaar doorweegt: teveel middelen en of voordelen stromen naar mensen die het in feite niet (of toch veel minder) nodig hebben.

Selectief

Door een meer gerichte (dus selectieve) aanpak, kan men tegelijk beter de echte (sociale) noden in onze maatschappij aanpakken en toch globaal minder uitgeven. Door zowel langs de kant van de uitgaven, maar ook langs de kant van de fiscaliteit (want ook daar werkt het Mattheuseffect...) het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" toe te passen, wordt er ruimte gecreëerd om de fiscale druk te verlagen, zonder een sociaal bloedbad aan te richten, en verdwijnt het blauwe dilemma.

Het is dan aan de politici om de boodschap te verkopen: wat verkies je, netto 50 euro belastingen betalen of bruto 100 euro belastingen en 40 euro (niet noodzakelijke)voordelen opstrijken?

Liberas klaar voor verkiezingsjaar

Op zondag 9 juni 2024 worden er Europese, federale en regionale verkiezingen georganiseerd. Enkele maanden later, op zondag 13 oktober 2024 vinden de provincieraads-, gemeenteraads- en districtsradsverkiezingen plaats. In het kader van het werkingsterrein vrijheid en democratie zet Liberas alle zeilen bij om de sporen van de verkiezingscampagnes te archiveren en te bewaren voor de toekomst.

Bij de oprichting van Liberas in 1982, toen nog het Liberaal Archief, stond het verzamelen van kiespropaganda hoog op de agenda. Er werd sterk ingezet op het verzamelen van materiaal uit het verleden. Intussen kan worden gesteld dat zeker voor de campagnes van na 1945 de collectie heel representatief is. Dit komt ook omdat er vanaf de jaren 1980 heel actief verkiezingsmateriaal werd aangeleverd door kandidaten en sympathisanten. Na iedere verkiezing kwamen telkens honderden folders en affiches de richting uit van Liberas. Ook in 2023 rekent Liberas op de medewerking van de

kandidaten en de lokale partijafdelingen. De onderzoekers van de toekomst zullen u dankbaar zijn.

Tips voor archiefoverdracht

Flyers, affiches, panelen, objecten,...

- › Liberas haalt dit op na telefonisch contact (09 221 75 05) of via e-mail verkiezingen@liberas.eu
- › Steeds welkom om dit zelf te bezorgen tijdens de kantooruren
- › Voor bijkomende vragen contacteer kris.debeule@liberas.eu

Digitaal archief

- › Neem Liberas meteen op in lijsten van digitale nieuwsbrieven (verkiezingen@liberas.eu)
- › Digitale foto's en bestanden via link naar verkiezingen@liberas.eu
- › Archiveren van social media (Facebook, Instagram, X): contacteer jeroen.buysse@liberas.eu